

De stal van Bethlehem

Kerstspel voor kinderen van 5-9 jaar

D. A. CRAMER-SCHAAP

SPELERS:

Leidster	(volwassene, die de kinderen inleidt en aankleedt)
Maria	(blauwe lap als mantel)
Jozef	(cape, liefst bruin; stok, lantaarn)
Engelen	(kroontje van goudpapier met zilveren ster)
Heraut	(lange met goudpapier beplakte bazuin)
Herbergier	(wit voorschoot)
Waardin	(dirndl-jurkje met schortje)
Kinderen	(zoals ze zijn)
Koningen	(kleurige doeken als mantel, b.v. rood, blauw en geel; kronen, met goudpapier beplakte kistjes)
Herders	(bruine doeken als mantel; stok)

De te zingen liederen zijn o.m. te vinden in „Kinderen van één Vader“, „Stille Nacht“ en/of „Wie zingt mee?“, „Oude en Nieuwe Zangen“ en „Kun je nog zingen, zing dan mee“.

Het spelletje begint met de voorlezing van het kerstverhaal uit Lukas II, 1-14, door de predikant.

Zingen: „Ben je daar weer, mooie boom“.

Leidster: *Iets dat je hoort, kan je vergeten,
ook luistren alle mensen niet.
Maar wat je je het best herinnert,
dat zijn de dingen die je ziet.
En daarom willen wij vanavond
U allen hier graag laten zien,
wat er gebeurd is in de Kerstnacht;
dan blijft het u ook bij misschien.*

*Jij, Annie, mag Maria wezen.
Dat is een grote eer, mijn kind.
Een blauwe mantel heeft Maria;
zij moet op reis door weer en wind.*

*(Annie — of wie het dan ook is — komt
naar de leidster toe en krijgt haar blauwe
lap om. Zij gaat zitten op het kleine bankje
dat midden in de kring neergezet is.)*

En Miesje koos ik uit voor Engel.

*(Miesje, die een wit jurkje moet dragen,
krijgt haar bordpapieren kroontje op.)*

*Je mooie kroontje heb je al.
Nu mag je aan Maria zeggen,
dat zij een kindje krijgen zal.*

*(Miesje gaat naar Maria toe en blijft ach-
ter haar staan.)*

Engel: *Gegroet Maria! Wees niet angstig,
er wacht u een gezegend lot.
Gij zult een lief klein kindje krijgen,
dat heten zal: de Zoon van God.*

*En eens zal Hij een Koning worden
naar wie de hele wereld hoort.
Ik moest u deze boodschap brengen.*

Maria: *Mij zal geschieden naar uw woord.*

Zingen: „Uit hoge hemel”

Leidster: *Maar jullie weten ook van Jozef
uit Nazareth, Maria's man.
Hij krijgt een stok en een lantaren.
En Jozef, dat mag jij zijn, Jan.*

*(Engel komt terug, en Jozef neemt haar
plaats in.)*

- Leidster: *De Keizer had wat nieuws verzonnen:
hij wou de mensen tellen gaan.
Herauten bliezen op trompetten
en kondigden de telling aan.*
- Want ieder moest heel vlug op reis gaan
naar 't land, waar lange tijd geleën
voor 't eerst zijn naam was voorgekomen.
Daar moesten dus de mensen heen.*
- Een flinke jongen heb ik nodig
die 't zegt aan Jozef en zijn vrouw.
Ik zoek er een die hard kan roepen!
Nu, Piet, is dat niet wat voor jou?*
(Piet gaat met zijn bazuin rechts voor
Jozef en Maria staan.)
- Heraut: *De Keizer wil de mensen tellen
en jullie moet naar Bethlem gaan.
Want daar kwam eeuwen lang geleden
de Koning David toch vandaan?*
- Jozef: *Mijnheer, kan dat niet even wachten?
Ik heb toch juist zo heel veel werk.
En 's winters mag mijn vrouw niet reizen,
want ziet u, zij is niet erg sterk.*
- Heraut: *De Keizer heeft bevel gegeven
en wat een Keizer wil, dat moet.*
- Maria (tot Jozef): *Ach man, waarom zolang te wachten?
Jij gaat toch mee, dan vind ik 't goed.*
(Zij gaan langzaam rondwandelen.)
- Jozef (niet te vlug invallen): *Kijk, vrouw, 't begint alweer te sneeuwen.
Zie jij al lichtjes in het dal?*
- Maria (wijst): *Het kan zo heel ver niet meer wezen.
Oh! Kijk! Daar is de herberg al!*

Zingen: „Maria, die zoude naar Bethlehem gaan”,
couplet 1 en 2.

Leidster: Nu wordt de herbergier gekozen.
Ik wed dat Herman dat wel kan.
Je moet een boze stem opzetten,
want o, wat bromt die norske man.
(Herman met voorschoot af.)

Zijn vrouw is ook al niet erg vriendlijk,
die krijgt dit mooie schortje aan.
Zou Willy het niet eens proberen?
Kom, ga maar gauw naast Herman staan.
(Willy af.)

Jozef (blijft op de wandeling voor de waardin staan):
We wilden hier zo graag logeren,
helaas, we hebben niet veel geld.

Waardin: Probeer maar liever ergens anders,
want al mijn kamers zijn besteld.
(Jozef en Maria lopen door, en houden stil
voor de waard.)

Maria: Ach, goede man, heb medelijden,
ik kan niet meer, ik ben zo moe!

Waard: Hier is geen plaats. De stal staat open,
je kunt wel slapen bij de koe.
(waard en waardin af.)

Zingen: „Maria, die zoude naar Bethlehem gaan”,
couplet 3 en 4.

(Onder couplet 3 krijgen de Engelen hun kroontje, onder 4 komen zij op en stellen zich op achter Maria en Jozef. Engel I draagt het kribje, dat hij voor Maria, die weer is gaan zitten, neerzet.)

Zingen: „Nu zijt wellekome”.

- Maria: *Al giert de wind ook door de schoorsteen,
al is het kindje bloot gewoeld,
de koe en 't ezeltje, zij zorgen
dat f'in de stal de kou niet voelt.*
Zingen: „Hoe leit dit kindeken”.
- Leidster: *De herders, dat zijn flinke kerels,
die zelfs niet bang zijn voor een leeuw.
Ze krijgen elk een wollen mantel;
ze slapen immers in de sneeuw!*
*(Hun namen niet noemen. Zij komen op
een wenk van de leidster naar haar toe, en
krijgen mantel en stok. Ze gaan dadelijk
op de grond slapen, worden onder de woor-
den van de Engelen wakker, en gaan dan
staan.)*
- Engel I (tegen de
herders): *Je hoeft nu nooit meer bang te wezen,
daar grote blijdschap wezen zal.*
- Engel II: „ *Want Christus is vannacht geboren
bij arme mensen in een stal.*
- Engel III: „ *En hieraan zal je Hem herkennen,
onthoudt het goed, dus opgelet!
In doeken is het Kind gewonden,
een houten kribbe is Zijn bed!*
Zingen: „Herders Hij is geboren”.
- Herder I: *Mannen, 'k blijf niet bij de kudde,
Spits, de hond, past op het vee.*
- Herder II: *Als je 't kleine kind gaat zoeken
wil ik ook wel met je mee.*
- Herder III: *Doe een warme das om, jongens,
guur en donker is de nacht.*

- Herder IV: *Zouden wij de kou wel voelen,
nu ons grote blijdschap wacht?*
(Zij lopen zoekend in de kring rond tot
zij de kribbe zien, en er voor knielen.)
Zingen: „Het staldeurtje kraakte”.
(Herders af.)
- Leidster: *Nu mogen alle kleine meisjes
ook naar het Christuskindje gaan.
Pas op, hoor: op je tenen lopen,
en heel stil bij de krib gaan staan.*
(Kijken en gaan weer terug.)
*De wijzen komen 't allerlaatste,
je weet al wie ik daarvoor koos*
(De drie jongens komen op, krijgen kroon-
tjes en staf, en blijven bij de leidster staan.)
*Ik kan je geen kamelen geven,
maar wel aan elk een gouden doos.*
(geeft ieder de doos.)
*Ik geef je die geschenken mede,
omdat je van het kindje houdt,
drie kistjes, die je hoog moet dragen
met myrrhe, wierook en met goud.*
Zingen: „Zij zijn naar Bethlehem gekomen”, of:
„Zij zijn drie hooggeboren vorsten”.
(Koningen bieden geknield hun geschen-
ken aan.)
- Koning I: *Dit kistje zet ik voor je neder (doet het)
dat kostelijke zalf bevat.*
- Koning II: *En wierook breng ik voor je mede,
het allermooiste dat ik had.*

- Koning III: *Ik breng je goud als schoonste gave
daar heb je nu nog niet veel aan,
maar als je moeder 't wil bewaren
dan zal 't je eens terzijde staan.*
(Koningen staan op uit geknielde houding
en komen hand in hand naar voren.)
- Koning I: *Het spel is hiermee afgelopen;
wij hebben erg ons best gedaan.*
- Koning II: *En als het Kerstfeest weer voorbij is,
denkt u er dan ook nog eens aan?*
- Zingen (allen): *„Wij danken u, o Vader“.*

Zie voor enkele aanwijzingen blz. 159

Enkele aanwijzingen voor de leiding

Maak van het geheel geen „toneel”, maar tracht alles zo simpel en zuiver mogelijk uit te beelden. Een kerstspel is wat anders dan een voorstelling van amateur-toneelspelers.

Het verdient voorkeur dat allen in een grote kring zitten rondom de open plek waar het kerstspel zich afspeelt. De meespelende kinderen moeten van tevoren niet worden verkleed. Ze komen onder het spel uit de toeschouwers te voorschijn en gaan weer naar hun plaats terug wanneer ze hun taak hebben volbracht. Behalve natuurlijk Jozef en Maria. De kinderen worden dus niet van tevoren, maar bij oproep van hun naam tijdens het spel aangekleed, bij herders bijvoorbeeld door hun een mantel om te hangen. Het is dan ook beter ingewikkelde gewaden te vermijden, zoals „engelenjurken”; een eenvoudig wit jurkje en een kroontje met ster op het hoofd is voldoende.

De „spelers” moet men niet het gevoel willen bijbrengen dat ze *thuis* een rol moeten instuderen. Dan lopen we namelijk de kans dat ze de tekst gaan afraffelen. De kinderen moeten tijdens de repetities met de tekst vertrouwd worden gemaakt, zodat het geheel op de uitvoering een ongedwongen en natuurlijk verloop krijgt. Op die manier zullen de kinderen spontaan hun woord doen. Van begin af aan moet er wel op worden gelet dat de intonatie goed is.

Er is wel enige fantasie voor nodig om de kleuren en vormen van de aankleding uit te kiezen. Maar het gaat er meer om, aan te duiden wat wordt bedoeld, dan deze bedoeling letterlijk ten uitvoer te brengen.